

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार
सामान्य प्रशासन विभाग (राजशिष्टाचार) विभागाच्या
अंतर्गत राज्य अतिथीगृहातील 'क' व गट-'ड'
संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
क्रमांक :- संकीर्ण-१४२०/प्र.क्र.७/३१-ब
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- ०३ जून, २०२१.

वाचा:- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६

- २) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र. दिव्यांग-२०१३/प्र.क्र.३५/दि.क.२,
दि. ०७.१०.२०१६
- ३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.२५१/दि.क.२,
दि. १२.११.२०२०
- ४) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि. ०४.०१.२०२१ ची
अधिसूचना
- ५) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२,
दि. ०२.०२.२०२१.
- ६) शा.नि.समक्रमांक दि.१७ फेब्रुवारी, २०२१
- ७) सा. न्या. व वि. स. विभागाचे अ.शा.पत्र क्र.दिव्यांग-२०२१/संकीर्ण११/दि.क.२, दि.३० मार्च, २०२१

प्रस्तावना:-

संदर्भीय क्रमांक ६ येथील शासन निर्णय रद्द करण्यात येत आहे.

२. दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगांसाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०७.१०.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. केंद्र शासनाने दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर प्रसिध्द केली आहे. संदर्भ क्रमांक ७ येथील पत्रान्वये सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने पदांच्या सुनिश्चिती बाबत सविस्तर सूचना दिल्या आहेत.

३. केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांच्या यादीतील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशी पदे, तसेच, केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत. सदर सूचनांस अनुसरून सामान्य प्रशासन विभाग (राजशिष्टाचार) विभागाच्या अंतर्गत सहाय्य व नंदगिरी राज्य अतिथीगृहातील 'क' व गट-'ड' संवर्गातील पदांची सुनिश्चिती करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:-

केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि. ०४.०२.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या संवर्गातील साधर्म्य असलेली तसेच ज्या पदांची कर्तव्ये, जबाबदाऱ्या व कामाचे स्वरूप सहाद्री व नंदगिरी राज्य अतिथीगृहातील पदांशी समान आहेत अशी राज्य शासनाच्या सेवेतील सहाद्री व नंदगिरी राज्य अतिथीगृहातील व्यवस्थापक, सहा.व्यवस्थापक, लिपिक-टंकलेखक, मुख्य बटलर, भांडारपाल, बटलर, खानसामा, शिपाई, किचन हेल्पर, स्टोअरमन ही पदे 'विवरणपत्र-अ' मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०६०३१२५८१७०९०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सतिश जोंधळे)

सहपत्र:- विवरणपत्र-अ व ब

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- ३) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. प्रधान सचिव व मुख्य राजशिष्टाचार अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई
- ७) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
- ८) मा. मंत्री (राजशिष्टाचार) मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ९) मा. राज्यमंत्री (राजशिष्टाचार) मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- १०) मा. सभापती विधानपरिषद/मा. उपसभापती विधानपरिषद यांचे सचिव, विधानभवन मुंबई
- ११) मा. उपाध्यक्ष, विधानसभा यांचे सचिव, विधानभवन मुंबई
- १२) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई यांचे सचिव
- १३) सह/उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) व्यवस्थापक/सहा. व्यवस्थापक, सहाद्री/नंदगिरी राज्य अतिथीगृह, मुंबई
- १५) निवडनस्ती.

विवरणपत्र- अ

शासन निर्णय क्रमांक :- संकीर्ण-१४२०/प्र.क्र.७/३१-ब दि.०३.०६.२०२१ सोबतचे विवरणपत्र
सह्याद्री व नंदगिरी राज्य अतिथीगृहातील पदांची दिव्यांग हक्क अधिनियम २०१६ व केंद्रशासन अधिसूचना दि.०४.०९.२०२१ नुसार
पदसुनिश्चिती

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	सदर पदांची जबाबदारी व कर्तव्ये
१	व्यवस्थापक	S,ST,BN,MF, SE,RW	OA,OL,OAL,BL,BLV,HH	सह्याद्री राज्य अतिथीगृहास पंचतारांकित हॉटेलचा स्तर असून त्यात अति अति महत्वाच्या मान्यवरांची निवास व भोजनाची व्यवस्था करण्यात येते. तसेच मंत्रीमंडळ बैठका व मा.मंत्री महोदयांच्या आणि वरिष्ठ अधिकार्यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठका होतात. अतिथीगृहाच्या व्यवस्थापनाचे व कर्मचाऱ्यांचे पर्यवेक्षण करणे.
२	सहा.व्यवस्थापक	S,ST,BN,MF, SE,RW	OA,OL,OAL,BL,BLV,HH	निरनिराळ्या बैठकांचे आयोजन करणे, कर्मचाऱ्यांच्या ड्यूटी चार्ट तयार करणे, कक्ष बंधाचे निरीक्षण करणे, डेड स्टॉक रजिस्टर ठेवणे, व्यवस्थापकांना दैनंदिन कामात मदत करणे.
३	भांडारपाल	S,ST,SE,RW,H,C	OA,OL,HH	अतिथीगृहातील भांडाराचे व्यवस्थापन ठेवणे. भांडारात आलेल्या सामानांची शहानिशा करणे. प्राप्त देयके तपासणे.
४	लिपिक-टंकलेखक	S,ST,W,MF, SE,RW,H	OA, OL, OAL, BL, LV, HH, AAV, LC, DW	आवक जावक टपालाची नोंद घेणे राज्य अतिथीगृहाची दैनंदिन लिपिक वर्गीय कामे व व्यवस्थापक व सहा. वस्थापक यांनी नेमून दिलेली कामे पार पाडणे

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	सदर पदांची जबाबदारी व कर्तव्ये
५	मुख्य बटलर	S, ST, W, BN, L, PP, MF, RW, SE, H, C	LV,D, HH,OA, LC, DW, AAV, ASD(M)	काचेच्या, धातूच्या वस्तू, क्राँकरी, कटलरी, लिनन स्वच्छ ठेवणे, त्यांची काळजी घेणे, अतिथींच्या कक्षात व्यवस्थित मांडणी करणे,. अतिथी व बैठकांसाठी अल्पोपहार/जेवण यांचे आयोजन करणे. मांडणी करणे. सर्व सेवांमध्ये समन्वय ठेवणे. सहायक व्यवस्थापक, व्यवस्थापक यांना मदत करणे.
६	बटलर	S, ST, W, BN, L, PP, MF, RW, SE, H, C	LV,D, HH,OA, LC, DW, AAV, ASD(M)	काचेच्या, धातूच्या वस्तू, क्राँकरी, कटलरी, लिनन स्वच्छ ठेवणे, त्यांची काळजी घेणे, अतिथींच्या कक्षात व्यवस्थित मांडणी करणे,. अतिथी व बैठकांसाठी अल्पोपहार/जेवण यांचे आयोजन करणे. मांडणी करणे.
७	खानसामा	S,ST,W,BN,L,MF,RW, SE, C	LV,D, HH,OA, LC, DW, AAV, ASD(M)	अतिथीगृहातील अतिथींसाठी खानापान तयार करणे
८	स्टोअरमन	S, ST, W, L, PP, MF, SE, RW	LV,D, HH, OL, CP,LC, DW, AAV	अतिथीगृहाच्या भांडाराचे व्यवस्थापन ठेवणे. सामानाची मागणी नोंदविणे. भांडारात आलेल्या सामानाची नोंद ठेवणे. मागणीनुसार स्वयंपाकघरात लागणा री सामग्री काढून देणे.
९	शिपाई	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF,SE,H, C,RW	a)B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD(M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	दैनंदिन कार्यालयीन कामकाज करणे,टपाल पोहचविणे, फॅक्स झेरॉक्स यंत्र चालविणे

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	सदर पदांची जबाबदारी व कर्तव्ये
१०	किचन हेल्पर	S,ST,W,BN,MF, RW,SE, H	a)B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD(M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	स्वयंपाक घरातील सामग्री स्वच्छ ठेवणे, मेनुप्रमाणे तयार करावयाच्या खाद्य सामग्रीकरिता स्टोअरमधून सामग्री प्राप्त करून घेणे खानसामाला आवश्यक त्या कामात मदत करणे, भाज्या स्वच्छ करणे , निवडणे इ.

विवरणपत्र-ब

शासन निर्णय क्रमांक :- संकीर्ण-१४२०/प्र.क्र.७/३१-ब दि.०३.०६.२०२१ सोबतचे विवरणपत्र

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	11	CP	Cerebral Palsy
2	LV	Low Vision	12	DW	Dwarfism
3	D	Deaf	13	AAV	Acid Attack Victim
4	HH	Hearing Handicapped	14	ASD(M)	Autism Spectrum Disorder (Mild)
5	OA	One Arm	15	ID	Intellectual Disability
6	OAL	One Arm and One Leg	16	SLD	Special Learning Disability
7	OL	One leg	17	LC	Leprosy Cured
8	MI	Mental illness	18	MD	Multiple dissability
9	BL	Both Legs	19	HH	Hearing Handicapped
10	LV	Low Vision			

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	8	MF	Manipulation by Fingers
3	W	Walking	9	SE	Seeing
4	BN	Bending	10	H	Hearing
5	L	Lifting	11	C	Communication
6	RW	Reading and Writing			